

Kerstin Alvesson
Rättslig expert
Skatteverket

Remissvar m a a Skatteverkets Utkast till ställningstagande angående uthyrning av vårdpersonal, mervärdesskatt och social omsorg, mervärdesskatt, dnr 202

Famna är riksorganisation för idéburen välfärd. Vi har för närvarande knappt 80 medlemmar och några av de största är Ersta diakoni, Bräcke diakoni, Stora Sköndal, Mo Gård och Stockholms sjukhem. Därutöver har vi många andra välkända medlemmar och välrenommerade aktörer som länge erbjudit medborgare och medmänniskor sociala tjänster, kvalificerad vård och individuell omsorg utan vinstsyfte, t ex kvinno- och tjejjourer, Stadsmissioner och en rad stiftelser och ideella föreningar.

”Idéburen sektor” är det begrepp vi använder där andra emellanåt säger ideell sektor, non-profitsektorn eller folkrörelser.

Bakgrund

Med anledning av domen från Högsta förvaltningsdomstolen den 7 juni 2018 om mervärdesskatt i samband med uthyrning av vårdpersonal har Skatteverket bjudit in Famna att lämna synpunkter på två s.k. ställningstaganden Uthyrning av vårdpersonal och Social omsorg. Famna tackar för möjligheten.

Famnas synpunkter i korthet

I stort ställer vi oss bakom Vårdföretagarnas yttrande (daterat 2018-09-25, ref KL) i frågan.

Skatteverket gör en alltför vid tolkning av Högsta förvaltningsdomstolens dom. Vi anser att domen och tolkningen av densamma bör begränsas till den situation som faktiskt prövades, dvs den då rena bemanningsföretag hyr ut resurser till vårdföretag. Skatteverkets definition av begreppet vårdgivare är främmande för oss och den betydelse som Skatteverket avser ge begreppet riskerar att allvarligt påverka vårdkedjor och samarbeten inom sektorn.

Konsekvenser av momsbelägningen

Momsbeläggning av vårdtjänster leder till en dramatisk försämring av idéburna verksamheters förmåga att bedriva bra och effektiv vård och omsorg. Beslutet innebär att ca en femtedel av sektorns personalkostnader på området blir momspliktiga. Kostnadsökningen blir dramatisk. Eftersom inte offentliga verksamheter drabbas kommer det leda till att idéburnas konkurrensförmåga kraftigt försämras och att idéburen sektors personalkostnader blir oproportionerligt mycket högre. Därtill försvåras samarbete över organisationsgränser, även mellan idéburna och offentliga verksamheter.

Exempel på tjänster som berörs

Bland Famnas medlemmar finns flera som idag hyr in tjänster från företag som de inte debiterar moms för (t.ex. sjuksköterskor) men även tjänster som de idag debiterar moms på (t.ex. kuratorer). Det förekommer också enskilda läkare eller sjuksköterskor som genom eget bolag jobbar hos en eller flera vårdgivare och fakturerar för det. Dessa personer/bolag säljer inga andra tjänster än läkartjänster eller sjukskötersketjänster.

Det förekommer också inköp av specialistkunskap från annan vårdgivare i form av konsultationer för patienter som vårdas hos våra medlemmar. Sådana konsultationer sker som veckovisa besök och via telefonkontakt, t.ex. infektionsläkare. Vidare kan nämnas sjuksköterskor i beredskap, uttryckning och för telefonkonsultation.

Ett annat område som påverkas är tillhandahållande av legitimerade sjukhusfysikers kompetens, inhyrda i syfte att uppfylla strålskyddslagen med tillhörande myndighetsföreskrifter, samt för att säkerställa att vårdgivaren uppfyller kraven på sjukhusfysiker i medicinska verksamheter med röntgendiagnostik.

Andra exempel på inhyrd kompetens är samtalsterapikonsult för gruppbehandling (utförs av legitimerad psykoterapeut) och grupphandledning (av legitimerad psykoterapeut).

Effekter

Effekter av momsbeläggning av vårdtjänster blir bl a

-Verksamheter med låga eller inga marginaler riskerar att avslutas. Den idéburna sektorn blir mindre.

-Kostnaden för att driva verksamheten ökar då inhyrning är en del av kostnaden vilket innebär att framtida anbudspriser för landsting kommer att öka.

- Patienterna drabbas, t ex genom längre väntetider eller att de inte får vård i tid. Denna effekt kommer att påverka trycket på den offentligdrivna vården, t ex akutsjukhusen och slutenvårdsplatserna, då de idéburna utförarna riskerar att inte kunna ta emot patienter för att de stundtals inte har personal för det

- Personalen får en sämre arbetsmiljö p g a högre arbetsbelastning och etisk stress; de ökade kostnaderna för inhyrning leder till att det inte är möjligt att hyra in medarbetare vid akuta behov. Detta riskerar leda till missnöje, högre personalrörlighet och fler sjukskrivningar.

- Mindre verksamheter slås ut och patientsäkerheten försämras i de fall det inte finns utrymme för heltidstjänster internt.

Synpunkter på behov av omställningstid

Famnas medlemmar får om Skatteverkets tolkning blir verklighet en direkt kostnadsökning med allvarliga konsekvenser för möjligheten att i längden bedriva högkvalificerad vård och omsorg. Ett minimikrav är därför en rejäl omställningsperiod på åtminstone två år.

Mer specifikt gäller följande: för löpande avtal varierar uppsägningstiderna där det vanligast förekommande i avtal med formella bemanningsföretag kan omförhandlas på tre månader. För sjuksköterskor i beredskap, uttryckning och för telefonkonsultation är tre månaders uppsägningstid vanligt förekommande. För övriga avtal gäller olika omställningstider, upp till sex månader.

Om de idéburna vårdgivarna kommer att behöva minska verksamheternas i omfattning eller lägga ner delar p g a ökade kostnader hamnar de i helt andra övergångstider. I avtal med landsting löper LOU-kontrakten i regel ett antal år, kanske vanligast ca fyra – sex år, men t ex Ersta diakoni har ett nyskrivet sjukvårdsavtal med Stockholms Läns Landsting på sju år fr o m 2019. Ersta diakoni är bundet tiden ut av de överenskomna villkoren.

För avtal enligt LOV är omställningstiderna i regel kortare.

Om personal behöver sägas upp p g a omställningen är uppsägningstiderna upp till tolv månader (personal som arbetat länge och har uppnått en viss ålder)

Famna finner därför att en övergångstid på två år krävs för att våra medlemmar, de idéburna välfärdsföretagen som inte har vinstsyfte och som inte delar ut vinst till externa ägare. De behöver tid att

rekrytera egen personal istället för den inhyrda,

bygga upp egen organisation för skapa intern flexibilitet i personalförsörjningen, och

anpassa utformningen av verksamheten i enlighet med den nya tolkningen av lagen.

Sammanfattningsvis

Lagstiftaren har sedan tidigare uttryckt en tydlig avsikt att samtliga vårdled ska undantas från skatteplikt i syfte att vården inte ska drabbas av onödiga momskostnader. Skatteverkets rättsliga tolkning av HFDs dom är vidsträckt och får stora konsekvenser, inte minst för den idéburna sektorn som verkar med små marginaler och utan externa ägare som kan skjuta till mera medel om villkoren plötsligt förändras. Regering och riksdag har vid flera tillfällen uttryckt önskemål om en mångfald aktörer och leverantörer inom välfärden och då inte minst att idéburen sektor ska växa sig starkare. Effekterna av detta förslag och rättstolkning blir det rakt motsatta.

På Famnas vägnar

Ulrika Stuart Hamilton

Generalsekreterare